

Nederland verWildert, hoe nu verder?

De verkiezingsuitslag in Nederland is een uiting van groeiende ontevredenheid bij een steeds groter deel van de bevolking over het beleid van de traditionele politieke partijen. Hoe nu verder?

De ontevredenheid heeft alles te maken met de toenemende moeite die grote groepen in Nederland – en in heel West-Europa – hebben om in basisbehoeften als wonen, betaalbare energie, betaalbaar goed voedsel én een veilige samenleving te voorzien. De traditionele politiek heeft daarin gefaald. Dit heeft geleid tot een afnemend vertrouwen in de politiek en de overheid. Voor het herstellen van het vertrouwen is de opdracht aan de politiek om met daadwerkelijke oplossingen te komen.

De uitdagingen die we daarbij met zijn allen onder ogen moeten zien zijn legio en deels bekend. Klimaatverandering, groeiende ongelijkheid, technologische veranderingen (AI voorop), een verstikkende hoeveelheid wet- en regelgeving, de rol van de financiële sector in de samenleving en de toenemende geopolitieke spanningen hebben alle grote invloed op ons dagelijks leven. Het merendeel van deze issues komt in de politieke partijprogramma's weliswaar aan de orde. Zo blijft de rol van de financiële sector die – net als de farmaceutische industrie – in dienst van de samenleving zou moeten staan, buiten schot in de politiek.

De oplossingen die de meeste politieke partijen bieden, blinken uit in een gehalte dat óf sterk idealistisch maar weinig realistisch is, óf populistisch en kortetermijngericht. Wat ze alle gemeen hebben, is dat ze niet transparant zijn over de voor- én nadelen van hun voorgestelde beleid. Over de vraag wie wat moet gaan betalen, is de transparantie vrijwel geheel afwezig. Een voorbeeld ter illustratie: in deze column is al eerder betoogd dat de beoogde elektrificering van onze samenleving in de komende 15 jaar fysiek niet mogelijk is. Dus óf we gaan minder energie gebruiken, met

als gevolg dat we een aanzienlijk deel van onze westerse welvaart gaan inleveren, óf we zoeken naar andere wegen. Steenkool is de grootste CO₂-vervuiler. Kernenergie is dan het enige overgebleven alternatief voor CO₂-emissiereductie. Het taboe daarop is aanzienlijk.

Er zijn geen oplossingen met alleen maar plussen. Het gaat altijd om keuzes. En die moeten breed gedragen zijn, willen ze voor de lange termijn consistent ingevoerd kunnen worden. Dat kan alleen als politici transparant zijn over alle voors én tegens van hun keuzes. Dit zou ook het geval moeten zijn voor het beleid van en in de financiële sector. Geen politieke partij die het erover heeft, maar de invloed van de financiële sector op ons dagelijks leven is zeer groot. Zo had het beleid van de centrale banken om na de kredietcrisis van 2008 de rente sterk te gaan verlagen, grote invloed op de pensioenen en de kleine spaarders. De vermogenden hebben door asset inflation sterk geprofiteerd van die renteverlagingen. Geen neutrale, technische beleidsmaatregel dus, maar wel een met grote gevolgen voor de individuele burger. Banken hebben twintig keer zoveel geldscheppend vermogen als de centrale banken: hoezo wordt monetaire inflatie veroorzaakt door de centrale banken?

Als politieke partijen de noodzakelijke transparantie niet gaan geven, krijgen zowel woke-idealisme (een modern synoniem voor 'salonsocialisme?') als populisme vrij spel.

Laten we hopen dat onze politici hun partijbelangen parkeren en uit hun loopgraven komen om daadwerkelijk in het landsbelang te gaan denken. Afwegingen die, gestoeld op goede analyse, leiden tot het maken van strategische keuzes voor langer dan één regeringsperiode. Daarbij hoort dat de consequenties daarvan ook transparant gecommuniceerd worden. Dit alles vereist een radicale ommekeer in de politieke praktijk. Zo niet, dan wordt de praktijk radicaler. ■

Door **Thijs Jochems**,
Adviseur en Private
Investor